

Innhold

Forord.....	11
-------------	----

KAPITTEL 1

Introduksjon.....	13
1.1 Oppbygging av boka.....	15

KAPITTEL 2

Hva er skrekkfiksjon, og hvorfor er sjangeren fascinerende for barn?	19
2.1 Begrepsavklaring.....	20
2.2 Hva gjør oss redde?.....	20
2.2.1 Det ubevisste	20
2.2.2 Det skjulte og fremmede	25
2.2.3 Det formløse monstret	27
2.3 Hvorfor fascineres vi av det skremmende?.....	31
2.3.1 Hvordan holder skrekkfiksjonen på skrekk og spenning?.....	34
2.4 Ulike typer skrekkfiksjon	39
2.4.1. Fortellinger om det ukjente	44
2.4.2 Tematisering av forskjellige typer frykt	46
2.4.3 Fire kategorier norsk barneskrekk.....	49

KAPITTEL 3

Et blick på sjangerens historie	53
3.1 Skrekk i den muntlige tradisjonen	54
3.2 Den litterære skrekken	60
3.2.1 Skrekelementer i førgotisk litteratur	60
3.2.2 Den gotiske romanen – skrekksjangerens fødsel.....	61
3.2.3 Den vitenskapelige skrekken.....	64
3.2.4 Vampyren	70
3.2.5 Skrekelementer i tidlig barnelitteratur	78
3.2.6 Barnegrøsseren fra 1970 og fram til i dag.....	84

3.2.7 Subsjangre. Slasher og splatter	86
3.3.8 Tendenser i barneskrekken	89

KAPITTEL 4

Nyere norsk barneskrekk	93
4.1 Introduksjon	93
4.2 Pseudoskrekk	95
4.2.1: Arne Svingens Dødelig blitz (2007)	95
4.2.2 Arne Berggrens Ute av tiden (2011).....	97
4.3 Den eventyrlige skrekkfortellingen.....	102
4.3.1 Torvald Sunds Fuglefangartreet (2005)	103
4.3.2 Axel Hellstenius' Titanics ti liv (2001).....	109
4.3.3 Ingunn Aamodts Vampyrnatten (2008).....	114
4.3.4 Ingunn Aamodts Dukken (2010)	116
4.4 Fortellinger om det ukjente	127
4.4.1 Ole-Mikal Nilsens De blodrøde bokstavene (2009)	128
4.4.2 Arne Berggrens Det onde (2005)	129
4.5 Psykopatfortellinger.....	132
4.5.1 Ingunn Aamodts Kannibalen (2007).....	133
4.6 Oppsummering	137

KAPITTEL 5

Skrekk i barns muntlige og skriftlige fortellinger	141
5.1 Barns egne skrekkfortellinger	141
5.2 Barns muntlig traderte skrekkfortellinger	142
5.3 Barns skriftlige skrekkfortellinger	147
5.3.1 Det hjemsoekte huset.....	147
5.3.2 «Manden med det blodige ansigt» – eventyrlig monsterfortelling	152
5.3.3 «Monsteret» – eventyrlig monsterfortelling	154
5.3.4 «Det spøker» – vampyr og spøkelse i ett	159
5.3.5 Møte med psykopaten i to tredjetrinnstekster	163
5.3.6 Blodig underholdning – splatter.....	169
5.4 Hva viser barnetekstene?	171

KAPITTEL 6

Didaktisk epilog:

grøsseren i klasserommet..... 175

6.1 Hvordan arbeide med grøssere? 176

6.1.1 Ni tips for å skrive gode grøsserfortellinger 178

Referanser..... 179

Stikkord 185

FORORD

Denne boka er blitt til gjennom flere års arbeid med barnevarianten av skrekk-sjangeren. Boka er resultatet av et forskningsarbeid hvor nyere barnelitteratur i grøssersjangeren og grøssertekster skrevet av barn i alderen ni til 13 år blir analysert og tolket. Gjennom arbeidet med dette prosjektet har jeg utviklet et teoretisk rammeverk hvor jeg kategoriserer barnegrøssere i fire forskjellige typer, med forskjellige kjennetegn. Mitt materiale av grøssertekster viser at barnas egne tekster er mer brutale enn litteraturens grøss. Boka handler altså om både å lese litteratur og om å skrive. Boka gir forskere, studenter og lærere redskaper til å tolke og analysere grøssertekster.

I arbeidet med boka har jeg studert flere bøker fra forskjellige norske grøsserserier for barn som har kommet etter år 2000. Elevtekstene jeg bruker er hentet fra forskjellige steder. Noen tekster kommer fra forskningsprosjekter som jeg har deltatt i, andre fra barn jeg kjenner, mens andre igjen er hentet fra bøker. Tekstene er gjengitt med tillatelse fra skriverne.

Jeg er selv mor til to jenter som har vært i barneskolealder mens jeg har jobbet med dette prosjektet. I arbeidet med boka har de og vennene deres vært fine samtalepartnere om grøssere. Jentene har lest flere av bøkene som behandles i boka, og vi har hatt samtaler om både bøker og grøsserfilmer.

Boka er illustrert med barnetegninger. Jeg vil benytte anledningen til å takke Anna L. Rossvang, Ingrid L. Rossvang, Jon Alfred Robstad og Oskar Søvik som har bidratt med illustrasjoner. Uten deres bidrag hadde ikke boka blitt den samme.

Det er også andre som skal takkes. Først og fremst Universitetsforlagets Ingrid Ugelvik som har lest opptil flere utkast av manus, og som har oppmuntret og kommet med gode innspill gjennom hele arbeidet. Førsteamanuensis Tore Kirkholt ved NTNU har lest teorikapitlet og kommet med uvurderlig respons. Dag Rossvang brukte høstferien til å lese gjennom hele manus og komme med nyttige innspill.

I arbeidet med boka har jeg mottatt arbeidsstipend fra Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, og den er utgitt med støtte fra Lærebokutvalget for høyere utdanning. Arbeidsgiveren min, Høgskolen i Sør-Trøndelag, avdeling for lærerutdanning, skal også takkes. Jeg har både fått støtte til utgivelse og forskningstid for å arbeide med prosjektet. Tusen takk.

Trondheim, januar 2015

Ann Sylvi Larsen